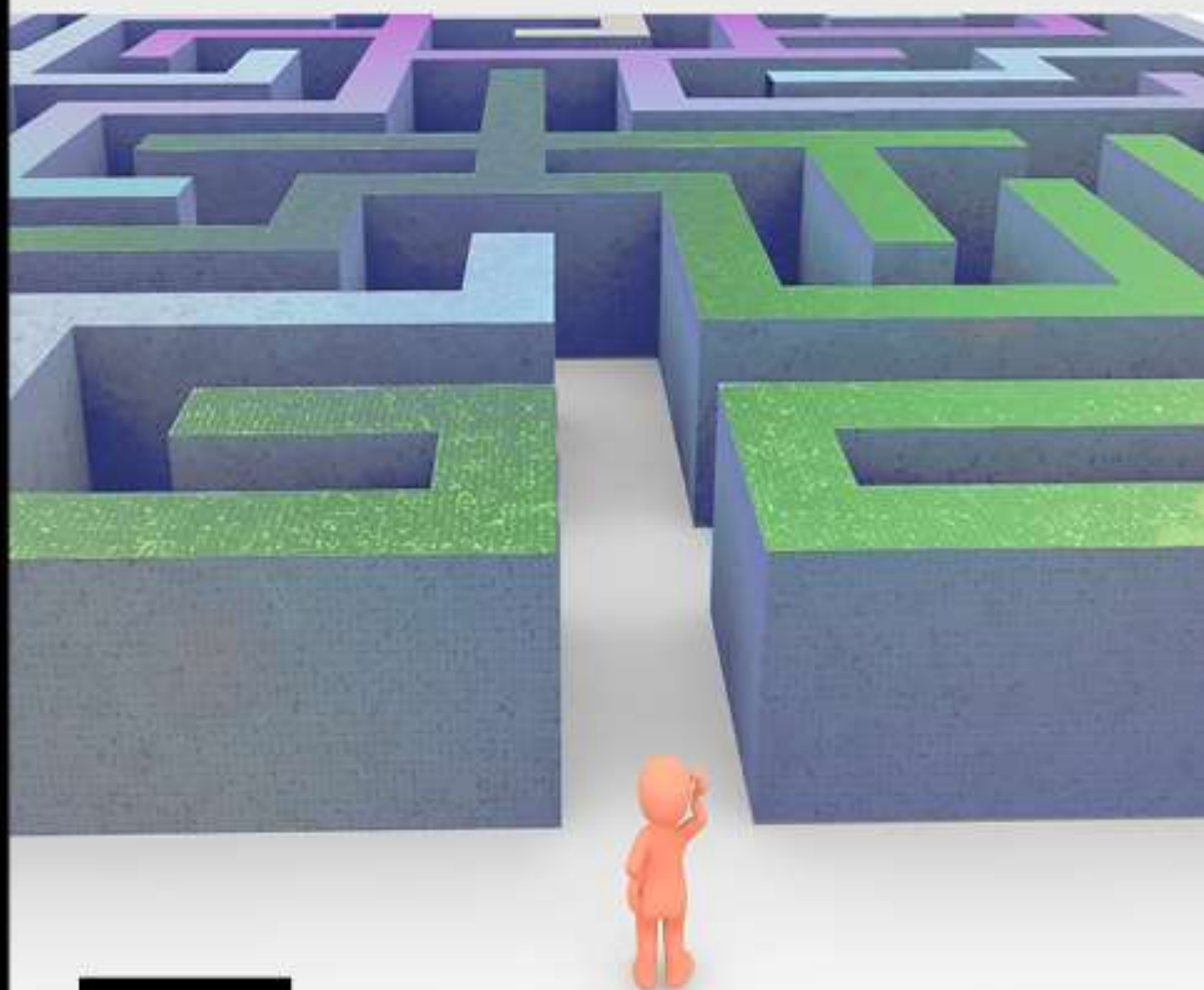

Situació del treball autònom a Catalunya 2022

Resum executiu. Consideracions i recomanacions

Col·lecció Estudis i Informes. Número 67

SITUACIÓ DEL TREBALL AUTÒNOM A CATALUNYA 2022

INFORME

aprovat pel Ple del Consell de Treball, Econòmic i Social en la
sessió ordinària del dia 26 de setembre del 2023.

Ponent

Maria Vanessa López

Director

Joan Antoni Santana

Coordinadora

Roser Ferrer

Autors

Pere Castell
Roser Ferrer
Montserrat Martínez
Virgínia Villar

Membres del grup de treball

Daniel Cruz, Comissió Obrera Nacional de Catalunya (CCOO)
Albert Ferrer, Comissió Obrera Nacional de Catalunya (CCOO)
Maria Vanessa López, Unió General de Treballadores i Treballadors de Catalunya (UGT)
Daniel Garcia, Unió General de Treballadores i Treballadors de Catalunya (UGT)
Yèsika Aguilar, Foment del Treball Nacional
Carles Mas, Petita i Mitjana Empresa de Catalunya (PIMEC)
Mar Garriga, Confederació de Cooperatives de Catalunya (CCC)
Víctor Climent, Expert

Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya

Barcelona, 2023

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència Creative Commons del tipus reconeixement d'autoria, usos no comercials i sense obra derivada. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor o autors i l'editor i no es faci un ús comercial de l'obra original ni se'n creïn obres derivades. Podeu consultar un resum dels termes de la llicència a: [Llicència Creative Commons](#)

© Generalitat de Catalunya

Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya

Diputació, 284

08009 Barcelona

Tel. 93 270 17 80

Adreça Internet: ctesc.gencat.cat

A/e: ctesc@gencat.cat

Imatges: dissenyades amb recursos de Freepik.es i Flaticon.com.

Barcelona, setembre 2023

Aquest document compleix les pautes d'accessibilitat WCAG (Web Content Accessibility Guidelines) 2.1.

1. Resum executiu

El Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya, per mandat de la Llei 7/2005 que el regula, elabora anualment un informe sobre la situació del treball autònom a Catalunya.

L'edició d'enguany es compon de nou apartats, el primer dels quals és aquest resum executiu. El segon apartat, la introducció, descriu l'estructura de l'informe.

L'apartat tercer descriu l'evolució del treball autònom a Catalunya a través de l'anàlisi de l'Enquesta de població activa (EPA).

D'aquesta anàlisi en destaca que, segons les estimacions de l'EPA, el nombre de persones que treballen per compte propi ha disminuït l'1% i representa el 14,7% del total de persones ocupades. Mentre que l'empresariat amb ocupació assalariada ha augmentat el 5,6%, l'empresariat sense ocupació assalariada ha disminuït el 3,2%.

El pes de les dones en el col·lectiu de persones que treballen per compte propi ha pujat fins al 36,1%, ja que han augmentat el 3,2%, mentre que els homes han disminuït el 3,3%.

El nivell formatiu sembla que hauria tornat a augmentar, especialment per la incorporació de dones amb estudis superiors.

L'apartat quart de l'informe descriu l'evolució del treball autònom a través de l'anàlisi de les dades de la Seguretat Social.

L'anàlisi mostra que les afiliacions per compte propi han disminuït lleugerament, el 0,2%. Això, juntament amb l'increment de l'afiliació per compte d'altri, que ha fet créixer l'afiliació en el 2,7%, ha fet caure el pes del treball autònom fins al 15,5%.

Llevat de Girona, la resta de províncies han experimentat una disminució de les afiliacions al Règim especial de la Seguretat Social dels treballadors per compte propi o autònoms (RETA). On han baixat amb més intensitat és a la de Lleida. La disminució d'afiliacions s'ha concentrat en els sectors agrari i industrial, que han disminuït el 2,6% i el 2% respectivament. Les afiliacions de persones estrangeres al RETA han augmentat el 5,2%, mentre que les afiliacions classificades com a treballadors autònoms econòmicament dependents (TRADE), en canvi, han disminuït el 3,8%.

Pel que fa a cooperativistes i membres de societats col·lectives, la seva evolució mostra una continuïtat a la baixa probablement vinculada als processos de regulació laboral endegats, que han afectat sobretot al sector industrial i enguany s'han concentrat a les comarques del sud de la província de Lleida, a destacar la Segarra i les Garrigues.

Amb certa anticipació a l'entrada en vigor de la nova legislació, s'observa un increment generalitzat de les bases de cotització entre el treball autònom pròpiament dit. Els registres de cotitzants per la base mínima han disminuït amb intensitat i han incrementat la resta de categories, especialment la que engloba les cotitzacions entre 1 i 1,5 vegades la base mínima de cotització.

L'apartat cinquè fa una anàlisi comparativa de la situació del treball autònom a Catalunya i la resta de comunitats autònomes.

Catalunya, amb un 14,7% de treball autònom, se situa per sota de la mitjana espanyola, però per sobre del País Basc i Madrid.

A Catalunya el pes del treball autònom ha disminuït en el curs dels darrers dos anys.

Les dones són el 36,1% del col·lectiu, un percentatge lleugerament superior a la mitjana espanyola.

Comparativament parlant, Catalunya mostra un col·lectiu molt terciaritzat i amb poca presència al sector primari.

El col·lectiu manté un pes alt de les persones amb formació elevada, per sobre de la mitjana espanyola, tot i que lluny del que mostren altres economies com la de País Basc. Un dels factors que ho explica és la menor propensió de les persones amb titulacions superiors a treballar per compte propi a Catalunya. En canvi, en el cas de les persones amb titulacions de secundària, la propensió és més alta.

En l'apartat sisè s'analitza la protecció social del treball autònom al llarg de l'any 2022. En concret, es fa un repàs de les pensions i altres prestacions econòmiques de la Seguretat Social, així com de la prestació per cessament d'activitat.

En l'àmbit de les pensions i altres prestacions de la Seguretat Social, es fa esment de l'entrada en vigor, l'1.01.2023, d'un nou sistema de cotització al RETA basat en els rendiments de l'activitat econòmica, a través de l'aproximació de les bases de cotització als ingressos reals, la implantació del qual es preveu gradual durant un període de nou anys.

Quant a les dades sobre pensions, l'any 2022 hi ha 323.170 pensions contributives del RETA en vigor, el 0,3% més que l'any anterior. El 69,5% d'aquestes pensions són de jubilació. D'altra banda, la pensió mitjana del RETA l'any 2022 és de 787,9 euros, el 5,5% més que l'any 2021, un increment superior al dels anys anteriors. La pensió mitjana de les dones en el RETA és de 664,4 euros i la dels homes és de 929,0 euros, la qual cosa suposa que hi ha una bretxa de gènere en pensions del 28,5% l'any 2022.

Finalment, la pensió mitjana del RETA (787,9 euros) és el 37,4% més baixa que la del RG (1.256,1 euros). La causa principal de la baixa quantia de les pensions del RETA són les baixes cotitzacions, atès que l'any 2022 el 63,7% dels treballadors i treballadores autònomes persones físiques cotitzen a la Seguretat Social per la base mínima i el 27,0% ho fan per una base d'entre 1 i 1,5 vegades la base mínima.

Pel que fa a la prestació per cessament d'activitat, es fa referència a la reforma de la prestació i a la creació de nous supòsits d'accés que entren en vigor l'1.01.2023. La novetat principal és la previsió de la possibilitat que el cessament d'activitat sigui parcial (amb reducció de l'activitat), mentre que amb anterioritat només podia ser total (amb interrupció de tota activitat).

Tenint present que les darreres dades sobre la prestació són de l'any 2021, destaca el fort increment de sol·licituds de la prestació durant els anys 2020 i 2021, com a conseqüència dels efectes de la pandèmia de la COVID-19 en l'activitat dels treballadors i treballadores autònomes. Entre 2019 i 2020, les sol·licituds passen de 486 a 3.155 i l'any 2021 continuen mantenint-se en xifres molt elevades (3.031). Una altra qüestió a ressaltar és el nombre elevat de denegacions de la prestació, sobretot l'any 2020 (el 66%), coincidint amb l'esclat de la pandèmia, la qual cosa es pot relacionar amb el context pandèmic, caracteritzat per un nombre elevat de sol·licituds, nous requisits i mesures sanitàries que afecten l'activitat administrativa.

L'apartat setè analitza les mesures de foment i consolidació del treball autònom. D'acord amb l'anàlisi feta, l'any 2022 es caracteritza pel tancament de les ajudes conjunturals associades als impactes de la COVID-19 i l'activació de plans i programes estructurals condicionats o estimulats pels canvis que aquesta pandèmia i les mesures per a la seva contenció van tenir per a l'activitat econòmica.

Així, per bé que algunes mesures conjunturals han estat convocades i vigents, aquestes s'han reduït de manera important. Al mateix temps, cal tenir presents programes i paquets de mesures amb una mirada més àmplia. És el cas de la materialització d'accions clau del Pla de recuperació, transformació i resiliència, de les que han estat especialment notòries per al treball autònom les associades a la digitalització (Kit Digital), o la renovació del Pacte nacional per la indústria per al període 2022-2025 de la Generalitat de Catalunya, així com la materialització i tancament del programa Treball, Talent i Tecnologia de la Diputació de Barcelona.

Tanmateix, la finalitat d'aquest apartat no és analitzar aquestes polítiques més complexes i generals, sinó la d'analitzar les mesures més destacades o aquelles de les quals el CTESC rep informació específica, sempre referida al 2022.

En relació amb les mesures adoptades pels ens locals vinculades a la COVID-19 cal assenyalar que:

- L'any 2022 es caracteritza per la progressiva desaparició d'aquestes mesures juntament amb la conjuntura que les va provocar.
- Les mesures locals identificades són totes impulsades per ajuntaments, de tal manera que no s'han identificat mesures de diputacions i consells comarcals.
- El nombre de mesures identificat suposa una important reducció respecte dels volums del 2020 i 2021 i, en conseqüència, de la diversitat d'aquestes mesures.
- Les mesures locals que estan clarament vinculades a la COVID-19 tenen principalment finalitat correctiva o compensatòria, mentre que les mesures d'àmbit autonòmic, sovint no tenen una finalitat reactiva o correctora. En canvi, fan referència a les transformacions de la COVID-19 com a part de l'argumentació per adoptar la mesura o per alinear-se amb mesures relacionades.

- Les mesures municipals són quasi totalment subvencions i ajuts, en la seva majoria orientades al manteniment de l'activitat i l'ocupació, el que continua sent la finalitat central com ho va ser en anys anteriors.
- La majoria de les mesures locals estan articulades en plans i programes, percentatge que ha crescut impulsat pels plans específics de reactivació o xoc, i en gran manera per tal de transferir el suport econòmic dels ajuts del Decret Llei 16/2020.
- Com en els anys anteriors, pràcticament totes les mesures tenen com a potencials beneficiaris diversitat de figures del treball autònom, de manera que no es limiten a una sola figura. A més de fer referència a la figura de la persona física o jurídica, es refereixen a altres combinatòries variades (microempreses, empreses de l'economia social, etc.). També es detecten restriccions via requisits i delimitacions per tal d'adaptar la mesura a les característiques i necessitats de l'economia municipal específica.
- La major part de les mesures van dirigides a un sector o a un conjunt de sectors d'activitat. Especialment a escala local, els sectors que acumulen major nombre de mesures específiques són el sector de l'oci nocturn juntament amb el de la restauració.
- 3 de cada 10 mesures no tenen pressupost ni imports, ja que són excepcions o reduccions de taxes. Aquest percentatge s'ha reduït.
- D'altra banda, també s'ha reduït la diversitat de pressupostos, i el 2022 bona part de les mesures es focalitzen en els trams intermedis de pressupost (100.001 a 500.000€). Al seu torn, les mesures es concentren, en grau més alt que en els anys anteriors, en dotar imports baixos (de 2.000€ a 5.000€).

Quant a les mesures generals dirigides a persones treballadores autònomes, cal distingir-les en funció de si es tracta de les possibilitats que ofereix la prestació contributiva d'atur per esdevenir treballador/a autònom/a, el suport a través de programes concrets i les vies de finançament i aval a les quals es poden accedir.

En primer lloc, en relació amb les possibilitats que les persones que perceben una prestació contributiva d'atur tenen per esdevenir treballador/a autònom/a, l'anàlisi feta indica que:

- Entre els anys 2019 i 2022, el percentatge de persones beneficiàries de les prestacions contributives d'atur que han optat per convertir-se en treballador/a autònom/a s'ha reduït, passant del 36,4% el 2019 al 26,6% el 2022. Aquest fet implica que el 2022, 15.454 persones menys que el 2019 han utilitzat les prestacions per fer-se autònom/a.
- Quant a la seva composició, des del 2019, el pes de la capitalització és força constant (30% el 2022), mentre que la compatibilització i la suspensió van intercanviant pesos. La compatibilització és l'opció majoritària des del 2018 (48,2% el 2022) i la suspensió de prestació oscil·la entre el 20-30%. Del conjunt d'opcions, destaca la reducció d'aquelles persones que opten per la suspensió (el 2022 ho han fet 6.204 persones menys que el 2019, el que implica un 45,9% menys).

- La major part de les capitalitzacions es dediquen a constituir-se en treballador/a autònom/a (el 84% el 2022, 8.463), per bé que és una opció que es redueix a favor de formes de treball autònom de caràcter col·lectiu.

En relació amb els principals programes de suport enfocats a la persona treballadora autònoma, cal destacar que:

- El 2022 hi ha una major diversificació ja que s'han activat nous programes orientats a la contractació: TU+1 i Ocupació+Transformació.
- Aquests nous programes han tingut un comportament diferent el 2022. TU+1 ha executat el 71,9% del pressupost de què disposava, i les persones treballadores autònomes han participat del 85% del pressupost. En canvi, Ocupació+transformació ha executat el 100%, però el percentatge en què han pogut participar les persones treballadores autònomes és del 38,5%.
- Si es posa el focus en els programes amb més trajectòria, aquests tenen comportaments diferents però en general positius. D'una banda, el programa Consolida't ha executat al 81% de pressupost i ha recuperat intensitat. De l'altra, el Programa de Garantia Juvenil-Autoocupació Joves (REACT-UE) s'ha vist reforçat en el nombre de persones beneficiàries (19,1%) i de pressupost (61,6%), executant el 93,1% del pressupost.

Finalment, quant al suport econòmic via crèdit ICF i l'aval via Avalis SGR, aquests també es comporten de manera diferent.

- D'una banda, en conjunt, el 2022 el crèdit de l'ICF es redueix i recupera volums prepan-dèmics, després que 2020 i 2021 fossin anormalment elevats.
- Aquesta tornada a nivells prepan-dèmics no ha estat total, ja que, segons informa el mateix ICF, el 2022 la línia extraordinària de crèdit estava oberta i la conjuntura internacional i macroeconòmica (crisi de subministraments, encariment de l'energia i les tensions derivades de la guerra d'Ucraïna i el conflicte amb Algèria). Per tant, durant el 2022 continua sent superior el percentatge de finançament dedicat al treball autònom (22,7%, quan el 2019 va ser del 16,7%).
- Quant a Avalis, les línies més enfocades a persones físiques han perdut protagonisme en la seva acció, i d'aquestes, les que són específiques en suport a la persona física també s'ha reduït. Concretament, les línies Emprèn i Llicència de taxi representen una part molt minoritària de l'aval que fa Avalis el 2022 (1,4%). A més, cal destacar la reducció dels avals al taxi malgrat l'augment de l'import destinat (que ha crescut el 53,1%). Destaca també la reducció de la partida de la Línia Emprèn, tant en conjunt (50,5%), com per les persones físiques (68,4%).

Finalment, en relació amb l'anàlisi de les mesures dirigides a altres formes de treball autònom, aquestes es divideixen en les que tenen major trajectòria i que es focalitzen principalment en l'assessorament i acompanyament, les orientades l'ocupació i el finançament i l'aval.

En relació amb les mesures amb més trajectòria i que se centren de manera important en assessorament i acompanyament, el 2022 destaca per:

- La Finestreta Única Empresarial (FUE) continua creixent impulsada el 2022 pels tràmits electrònics i la incorporació el primer trimestre del 2022 de l'Ajuntament de Barcelona, el que implica que doni servei a pràcticament a la totalitat del territori.
- No es detecten mesures associades al Programa Catalunya Emprèn+I 2021-2023, i en canvi, sí de les que es vinculen al programa Emprèn Cat. No es disposa de dades sobre persones participants, i les dades sobre l'import atorgat i els expedients no són comparables amb anys anteriors, de tal manera que caldrà esperar a 2023 per fer-ne anàlisi.
- ACCIÓ orienta la seva actuació d'assessorament majoritàriament a persones jurídiques (117 de 120) i també al suport a *startups* i mentories (20 de 20).
- El programa "Primer de preacceleració" reprèn la sèrie de dades i, respecte al darrer any comparable (2019), es manté el nombre de subvencions atorgades (17) amb un import lleugerament inferior (6,33%). Cal tenir present que no es disposa de dades sobre empreses.
- El 2022 es recupera el suport a la incorporació de persones sòcies. En comparació amb el 2019, les empreses, i els socis i sòcies que s'han incorporat gràcies a aquest s'han reduït lleugerament, malgrat l'import atorgat ha augmentat (50%).
- En relació amb les mesures al Comerç, l'Artesania i la Moda, el 2022 es manté el nombre de persones beneficiàries i, a diferència d'edicions anteriors, no totes són societats (2 persones físiques de 10 beneficiàries). S'ha executat el 100% del pressupost d'un import similar al del 2021. El 2022 s'hi afegeix un nou programa d'acceleració tecnològica pel sector comerç detallista sobre el qual no s'han detectat accions específiques el 2022.
- Com en el bloc de mesures més orientades a la figura de la persona treballadora autònoma, s'han identificat nous suports. Concretament, el programa Ocupació+Transformació i el suport a associacions de treball autònom. En el cas del programa Ocupació+Transformació ha dotat en grau més alt a les formes societàries (61,5% el 2022), la majoria microempreses. Quant al suport a entitats, s'han dotat 3 organitzacions, a través d'aquest mecanisme. A aquest suport, cal afegir altres ajudes a entitats i associacions en el marc del Comerç l'Artesania i la Moda.

En relació amb els suports a l'ocupació, el 2022 s'activen diversos suports per a la contractació de persones joves, dones i persones de 30 anys i més.

- Aquests suports han executat entre el 70 i 80% de seu pressupost i han donat suport principalment empreses del sector privat (80-96% segons programa), per bé que en la majoria de casos l'empresa individual hi ha participat en menor proporció (14% i 16,2%).

Finalment, quant al finançament i avals a altres formes de treball autònom:

- El 2022 a l'ICO s'ha tancat la línia Avals Liquiditat COVID-19 (30 de juny) en què Catalunya concentra el 19,4% de les operacions. La línia Avals Inversió i Activitat es manté,

i Catalunya representa el 23,4%. La línia Avals Ucraïna es manté durant el 2023 i les empreses catalanes participen en el 18,5%. De mitjana s'avalua el 80% del finançament. No es disposa de dades sobre grandària de l'empresa a escala autonòmica, per bé que a escala estatal, entorn al 30% són treballadors/es autònoms i el 40% micropimes.

- Per la seva banda, el 48,7% de les empreses finançades per ICF són emprenedors/es, treballadors/es per compte propi o microempreses, amb un retorn a la situació prepan-dèmia, encara que amb un major pes del finançament a treballadors/es autònoms tal com s'ha explicat en l'apartat anterior.
- Respecte a la situació de prepan-dèmia, Avals té un volum avalat més gran, per un nombre similar d'operacions i empreses. Concretament, el 2022 ha estat marcat per un volum formalitzat superior al del 2021, i si es compara amb el 2019, el 35,7% superior. En canvi, les operacions i els titulars s'han reduït. Cal recordar que la major part de la seva acció és amb persones jurídiques. El 2022 està marcat per la quasi desaparició de la línia COVID-19 i el retorn a la importància de les línies estructurals. També per l'aparició de línies noves (PAEI i línia promoció econòmica). Aquesta reestructuració amb noves línies i recuperació de volums es contraposa amb la situació d'altres línies amb major tradició.

Cal tenir present, addicionalment, les mesures de Comerç, Artesania i Moda i el suport excepcional relacionat amb la COVID-19.

- En el cas del suport de Comerç, Artesania i Moda, el 2022 es caracteritza per l'extinció de les línies de reactivació de la moda i activació comercial. La transformació digital té un gran protagonisme en els suports del Consorci, seguits pel suport a la xarxa associativa i a l'obertura de comerços. En conjunt, s'atorguen entre el 75% i el 85% de les ajudes que es demanen. La participació de les persones físiques en les línies que tenen aquesta possibilitat, en conjunt, representa el 45,8% gràcies en gran part a la línia de creixement i competitivitat artesanal (85,4%).
- Suport excepcional per la COVID-19. Molts dels ajuts per a diversos sectors o objectius ja no estan vigents el 2022 (liquiditat i la solvència, sector primari, gran part del suport turístic -a excepció d'Estalviatge- i el sector lleure i extraescolars).
- S'han detectat alguns ajuts més puntuals i específics relacionats principalment amb el Consorci de Comerç, Artesania i Moda que, com les ajudes locals analitzades en l'apartat anterior, se centren en oci nocturn i restauració i puntualment en activitats firals.
- Altres ajuts detectats són la campanya Estalviatge, únic suport en el sector turístic identificat el 2022, i ajuts a la competitivitat del sector industrial i de serveis a la producció. El pes de les persones físiques és molt variable en funció de la línia d'ajuts, i es concentra especialment en la restauració (61,5%).
- Cal parar especial atenció al suport destinat a l'economia social que ha tingut línies de treball de continuïtat i creixement durant el 2022. Es detecta un important creixement del suport a projectes estratègics del cooperativisme i de transformació i millora de les entitats d'Economia Social i Solidària. Al seu torn, hi ha hagut una reducció del suport a

la reactivació econòmica i la desaparició de l'eix de suport a la plataforma i/o distribució logística.

L'apartat vuitè analitza les novetats normatives aprovades l'any 2022 en l'àmbit del treball autònom.

En el marc del Pla de recuperació, transformació i resiliència (PRTR) s'aproven la Llei de creació i creixement d'empreses, la Llei de foment de les empreses emergents i la reforma de la llei concursal.

- La Llei de creació i creixement d'empreses ("Llei crea i creix") té per objectiu facilitar i abaratir la creació d'empreses i impulsar-ne el creixement. D'una banda simplifica els tràmits de constitució i, d'altra banda, té per objectiu reduir els obstacles per al creixement, d'origen regulatori o financer, per assolir un increment de la competència en benefici de les persones consumidores, de la productivitat del teixit productiu, de la resiliència de les empreses i de la capacitat per crear ocupació de qualitat. Aquesta Llei incorpora mesures per avançar en la lluita contra la morositat comercial, si bé no inclou la regulació del règim sancionador.
- La Llei de foment de les empreses emergents ("Llei d'*startups*") té com a objecte establir un marc normatiu específic per donar suport a la creació i creixement d'empreses emergents a Espanya. Entre els objectius destaquen: a) fomentar la creació, creixement i relocalització d'empreses emergents a Espanya, especialment de les microempreses, de les petites i les mitjanes empreses emprenedores, fixant a més les condicions que afavoreixin la seva capacitat d'internacionalització; b) estimular la inversió pública i privada en empreses emergents; c) impulsar l'apropament entre la formació professional i la universitat i les empreses emergents; i e) garantir l'eficàcia i la coherència del sistema estatal d'ajuts a l'emprenedoria basada en innovació.
- La Llei de reforma del règim concursal té per objectiu actualitzar el marc espanyol de reestructuració d'empreses per tal de transposar la Directiva (UE) 2019/1023 i facilitar que les empreses viables resolguin els problemes financers sense arribar al concurs de creditors, fent ús de plans de reestructuració o del procediment especial per a microempreses.

En desenvolupament de les recomanacions quarta i cinquena del Pacte de Toledo i del PRTR, i amb l'acord dels interlocutors socials, s'aprova una reforma essencial i llargament demanada, la reforma del sistema de cotització del treball autònom i de la protecció per cessament d'activitat.

Fins a la seva implantació definitiva, com a màxim el 2032, s'anirà desplegant progressivament un sistema de cotització basat en els rendiments reals declarats fiscalment. El sistema és revisable cada tres anys en el marc del diàleg social.

Al començament d'any o en el moment de l'alta, la persona haurà de comunicar la previsió de rendiments nets, sobre la qual es determinarà la base de cotització i la quota corresponent. Anualment, la Llei de pressupostos generals de l'Estat establirà una taula general i una taula reduïda de bases de cotització que es dividirà en trams consecutius d'importos de

rendiments nets mensuals als quals s'assignaran, per cada tram, unes bases de cotització màxima i mínima mensual.

La quota es podrà modificar cada dos mesos, fins a un màxim de sis vegades l'any, per ajustar-la als rendiments que vagi obtenint, i un cop finalitzat l'exercici fiscal i coneguts els rendiments nets anuals, si escau, es durà a terme la corresponent regularització de cotitzacions. Així, finalitzat l'any natural, l'Administració tributària facilitarà a la Tresoreria General de la Seguretat Social la informació sobre els rendiments anuals reals percebuts per procedir a la regularització, si escau.

Pel que fa a la millora de la protecció per cessament d'activitat, el Reial decret llei 13/2022 inclou la reducció d'activitat com a circumstància per considerar que existeixen motius econòmics, tècnics, productius o organitzatius que donen lloc a la prestació. Per tant, no s'exigeix la interrupció total de l'activitat. S'aclareixen també els supòsits en els quals es considera que hi ha motius de força major determinants del cessament temporal parcial de l'activitat.

Així mateix, partint de l'experiència de la pandèmia, el Reial decret llei 13/2022 crea una prestació per a la sostenibilitat de l'activitat de les persones treballadores autònomes d'un sector d'activitat afectat pel Mecanisme RED de flexibilitat i estabilització de l'ocupació, amb dues modalitats, per crisis cícliques i per crisis sectorials.

S'aprova l'Estratègia nacional d'impuls del treball autònom (ENDITA) 2022-2027, partint del diàleg amb les principals associacions de treballadores i treballadors autònoms i amb les comunitats autònomes. Aquesta iniciativa engloba les línies polítiques d'actuació concebudes per donar resposta a tot el cicle vital d'activitat, des de la creació d'un ecosistema emprenedor, passant per l'inici de l'activitat per compte propi, el desenvolupament de l'activitat i les mesures d'acompanyament, amb el focus en mesures com la digitalització, la formació especialitzada o la innovació, el treball decent i la cohesió social.

D'altra banda, s'aproven mesures conjunturals, entre les quals destaquen les derivades del Pla nacional de resposta a les conseqüències econòmiques i socials de la guerra a Ucraïna.

El darrer apartat recull les consideracions i recomanacions consensuades a partir de l'anàlisi i debat dels apartats precedents i que es dirigeixen al Govern de la Generalitat per assessorar-lo en l'elaboració de polítiques relacionades amb el treball autònom.

2. Consideracions i recomanacions

A partir de l'anàlisi feta en aquest informe, el CTEESC ha consensuat el conjunt de consideracions i recomanacions que formen part d'aquest capítol. Algunes d'aquestes consideracions i recomanacions figuraven ja en informes d'anys anteriors i, tot i això, continuen essent plenament vigents.

El CTEESC sol·licita al Govern que sigui receptiu a les consideracions i recomanacions formulades. Conscient de les limitacions del marc competencial actual, també l'emplaça a col·laborar amb les administracions corresponents amb la finalitat d'implementar les recomanacions fetes, així com per influir en el desenvolupament d'iniciatives que incorporin el seu esperit.

En aquest sentit, cal tenir en compte que el Pla de recuperació, transformació i resiliència (PRTR) reconeix el paper fonamental del treball autònom en l'economia espanyola, així com la necessitat d'instruments de suport específics. En l'actualitat, a l'impacte de la pandèmia cal afegir el de la guerra d'Ucraïna.

Pel que fa a l'**accés i disponibilitat de dades**, el CTEESC constata que el col·lectiu de persones que treballen per compte propi és heterogeni, compost per col·lectius amb especificitats pròpies. Això fa necessària la seva anàlisi, una tasca que, per la tipologia de dades de les que es disposa, sovint no permet elaborar la diagnosi més adequada. El CTEESC insisteix un any més en la necessitat de disposar d'informació estadística que permeti analitzar els diferents col·lectius que s'engloben dins el treball autònom, atès que únicament amb dades es podrà fer una avaluació correcta de necessitats així com impulsar les polítiques necessàries de foment i consolidació del treball autònom.

Concretament, en el cas de l'anàlisi del treball autònom a Catalunya, el CTEESC ha constatat dificultats cada cop més grans per:

- Analitzar, a partir de les estimacions de l'EPA, el col·lectiu de persones que treballen per compte propi als sectors agrari i industrial. Ambdós col·lectius s'han reduït fins al punt que la mida mostral és clarament insuficient i impossibilita la seva anàlisi.
- Poder seguir, de manera separada de la d'altres col·lectius, l'evolució dels socis i sòcies de cooperatives. Aquesta situació s'ha agreujat, atesa la interrupció, d'ençà del segon trimestre del 2020, de la publicació, per part del Ministeri de Treball i Economia Social de les dades de societats cooperatives i societats laborals inscrites a la Seguretat Social.

Alhora, i també per a l'anàlisi en l'àmbit estrictament de Catalunya, el CTEESC experimenta dificultats per:

- Identificar aquelles persones que treballen per compte propi i cotitzen al RETA i que mostrarien un perfil coincident amb el que es determina per poder declarar-se autònom econòmicament dependent.
- Identificar el perfil d'aquelles persones que cotitzen al RETA, però que no es poden considerar autònoms pròpiament dits. Més enllà del nombre de sòcies i sòcies de

cooperatives i de societats col·lectives, de les quals només es pot fer un seguiment conjunt, amb les dades d'afiliació caldria poder identificar altres col·lectius.

- Disposar d'una estadística que permeti fer un seguiment longitudinal de l'activitat del treball autònom, amb mostra suficient per poder analitzar-la en detall a partir de les característiques de les persones o de les empreses on desenvolupen la seva activitat.
- Disposar de dades registrals d'actuacions dutes a terme per part de la Inspecció de Treball en l'àmbit que ens ocupa.

Enguany, a més, la política d'emascament de dades duta a terme pels instituts oficials d'estadística suposa l'arrodoniment de les dades a múltiples de 5. Aquest fet implica assumir biaixos importants en l'anàlisi de poblacions reduïdes.

Atesa la situació descrita:

1. El CTESC recomana que en el proper Pla estadístic de Catalunya i en els programes anuals d'actuació estadística corresponents s'inclouï una enquesta específica per al treball autònom, atès que per poder dissenyar i implementar polítiques efectives és necessària informació de la qual no es disposa actualment.
2. El CTESC considera que cal disposar d'informació estadística de caràcter longitudinal per poder avaluar la continuïtat i l'evolució a mitjà termini de l'activitat per compte propi. Això contribuiria a fer possible una anàlisi més completa de l'eficàcia de les mesures de foment i sostenibilitat del treball autònom.
3. El CTESC constata la necessitat de tenir informació per poder determinar adequadament: el col·lectiu d'autònoms amb característiques assimilables a les de la figura del treballador autònom econòmicament dependent (TRADE), el col·lectiu no inclòs dins la categoria d'autònoms pròpiament dits, especialment cooperativistes i membres de societats col·lectives. És necessari disposar de microdades en relació amb el col·lectiu, tota vegada que això ens permetria conèixer una visió més àmplia del grau de dependència del treballador autònom respecte un únic client, i per tant, de la seva possible correspondència amb la figura del TRADE.
4. El CTESC considera necessari disposar de les dades relatives al total de persones que han estat declarades treballadors i treballadores per compte d'altri a partir de les actuacions de la Inspecció de Treball en relació amb els falsos autònoms.
5. El CTESC considera necessari redimensionar la mostra d'estadístiques recurrents com ara la de l'EPA a fi i efecte de generar resultats estadísticament sòlids per a l'anàlisi del col·lectiu d'autònoms. Es tracta d'una mesura necessària per poder analitzar el col·lectiu en àmbits com l'agrari o l'industrial, per exemple, cada cop amb menor pes però amb una singularitat evident.

En matèria de **foment i consolidació del treball autònom**, l'informe constata que el 2022 es caracteritza pel tancament de les ajudes conjunturals associades als impactes de la COVID-19 i l'activació de plans i programes estructurals condicionats o estimulats pels canvis

que la pandèmia i les mesures per a la seva contenció van tenir sobre l'activitat econòmica. Així, el 2023 cal preveure la desaparició de les mesures conjunturals i l'esgotament de gran part dels reforços o noves mesures incentivades arran de la COVID-19.

6. Tenint en compte aquesta situació, el CTEESC recomana fer una avaluació del conjunt de suports facilitats i del seu impacte. Aquesta hauria de comprendre qüestions com l'agilitat, el temps de durada i la cobertura de les necessitats, tant de les mesures de suport monetàries com de les no monetàries i, específicament, de les que s'han traduït en reducció d'ingressos públics.
7. Igualment, es recomana valorar la conveniència que l'Administració tingui la capacitat de dur a terme plans i disposi de mecanismes d'activació ràpida davant situacions d'emergència com la passada.

Més enllà del suport generat durant la COVID-19, al llarg de l'apartat i en línia amb les dues darreres edicions d'aquest informe, es constata de nou com diferents mesures de foment del treball autònom no executen el total del pressupost disponible. Cal tenir present que la normativa bàsica estatal de subvencions inclou la necessitat d'aprovar un pla estratègic que concreti, a més dels objectius i els efectes perseguits, el termini, els costos i les fonts de finançament. Al seu torn, han de regir-se per principis d'eficàcia.

8. El CTEESC considera que seria convenient incorporar l'avaluació *ex post* dels ajuts i subvencions que determini l'eficàcia de les mesures endegades, tenint en compte els seus objectius, els recursos (humans, materials i econòmics) aplicats i el temps de resposta. Aquesta avaluació implicaria la possibilitat de modificar-les o replantejar-les, el que resulta clau en la gestió òptima dels recursos públics.

El 2022 el CTEESC observa una millora en la informació referida a dotació i execució pressupostària. Així i tot, existeixen algunes mesures sobre les quals no es disposa d'aquesta informació.

9. El CTEESC recomana continuar treballant per facilitar de manera sistemàtica la informació sobre dotació i execució pressupostària, per part d'alguns departaments o organismes de la Generalitat i, quan sigui escaient, elevar-lo a altres escales administratives o ens.

Continuant amb les mesures de foment i consolidació del treball autònom, el CTEESC reitera les següents actuacions com a vies a explorar i fomentar:

10. Una compra pública oberta als diferents tipus d'empreses, que tingui en compte les característiques jurídiques i econòmiques del treball autònom i alhora reconegui altres valors, com ara el treball autònom, la sostenibilitat i l'eficiència energètica, l'aposta pel producte de proximitat, etc. En aquest sentit, els plecs relatius a licitacions públiques, així com de les diferents ajudes i subvencions, haurien d'anar acompanyades d'un informe d'impacte sobre el col·lectiu, així com de l'avaluació dels criteris a complir per poder ser beneficiari o optar per la licitació per part del col·lectiu, als efectes de poder analitzar les dificultats que pot tenir el col·lectiu al seu accés.

11. La digitalització dels tràmits administratius arran de l'aprovació del Decret 76/2020 d'Administració digital i una major disponibilitat per part de les administracions d'informació sobre la situació real dels professionals (amb dades reals i fidedignes) hauria de permetre definir millor les mesures de suport generalistes i alhora oferir suport específic, adaptat a la situació de cada sector, territori, etc.
12. Buscar i fomentar vies de col·laboració publicoprivada, que comparteixin objectius i finançament.

La correcta implantació de l'Administració digital necessita que tant la ciutadania com els professionals autònoms i les empreses puguin accedir-hi (bretxa digital d'accés) i operar-hi (bretxa digital de capacitació). Així mateix, els processos de transformació digital de molts negocis necessiten també que els clients potencials puguin accedir-hi. La capacitació digital pot ser generalista o bé més específica, vinculada a determinats sectors d'activitat i determinades operacions. En línia amb el PRTR i l'Estratègia nacional d'impuls al treball autònom (ENDITA):

13. El CTESC recomana al Govern eliminar les bretxes d'accés i de capacitació digital. La inversió en aquest àmbit és clau i estratègica. En aquest sentit, el Pla de xoc contra la bretxa digital i per a la inclusió i capacitació de la ciutadania pot ser un bon instrument per avançar en aquest objectiu i garantir l'accés universal a les eines de comunicació i al treball a distància. Ara bé, es necessita que es concreti, es doti pressupostàriament i s'executi amb la màxima celeritat possible.
14. En línia amb les directrius d'Europa, Espanya i Catalunya, el CTESC considera imprescindible la formació per adquirir unes competències digitals mínimes. En aquest sentit, demana al Govern la posada en marxa de cursos de formació subvencionada per millorar el *reskilling* de les persones treballadores autònomes.
15. El CTESC constata que, en alguns casos, s'han posat en marxa cursos de *reskilling* per millorar les competències digitals de treballadors, tant per compte propi com per compte aliè i recomana que aquesta formació es pugui fer extensiva al conjunt de treballadors i treballadores en situació de cessament d'activitat per tal de facilitar la posada en marxa d'un nou negoci.
16. El CTESC considera que per posar en marxa les transicions digitals i sostenibles cal disposar de mecanismes de finançament per tal que les persones treballadores autònomes puguin incorporar la infraestructura necessària per poder assolir aquesta finalitat.
17. El CTESC considera que un dels àmbits que cal millorar i fomentar és l'accés i el coneixement de la ciutadania i els professionals a les eines per operar en un entorn digital, com ara els certificats digitals (tant d'àmbit estatal com autonòmic) i la signatura digital, entre d'altres vies per facilitar la relació de les persones treballadores autònomes amb les administracions.
18. En CTESC considera que el fet que no tots els tràmits vinculats a les cooperatives estiguin integrats a la Finestreta Única Empresarial és un greuge que no permet,

d'una banda, la normalització telemàtica dels processos vinculats amb les cooperatives i, de l'altra, dificulta la creació d'aquesta forma jurídica.

19. El CTEESC valora el desplegament i l'agilització telemàtica dels tràmits relatius a les cooperatives que gestiona el Registre de Cooperatives, però considera imprescindible que la informació registrada i totes les variables siguin objecte d'explotació estadística completa i actualitzada.

Amb caràcter general en **matèria de mesures de suport i consolidació**, el CTEESC considera que cal garantir:

20. En línia amb altres països europeus, la creació d'una plataforma pública on els autònoms i les pimes puguin introduir la seva informació bàsica i rebre alertes de les diferents línies, ajudes i subvencions de les diferents administracions públiques de les quals siguin potencials beneficiaris. En aquest sentit, s'hauria d'impulsar una major digitalització de l'Administració, prenent en consideració aspectes com la IA, que permeti agilitzar i simplificar les gestions vinculades a aquests tràmits.
21. L'accés a ajuts en l'inici de l'activitat i pel manteniment de l'activitat econòmica, tant per a treballadors i treballadores autònoms com per a societats d'autònoms de base col·lectiva. En aquest sentit, el CTEESC recomana la creació de línies ICO amb imports mínims inferiors als actualment vigents (25.000 euros o 15.000 euros, respectivament).
22. La millora de les línies de finançament, tant per inversió com per circulat, ja sigui a través de programes públics o bé a través d'entitats privades, tant per a les etapes inicials com per a les de consolidació.
23. L'establiment i dotació d'una línia d'ajuts orientada a aquelles persones que obtenen rendiments que no arriben a l'SMI anual, per ajudar a la consolidació de la seva activitat i evitar-ne el tancament.
24. Implementar una via de finançament o ajut destinat a les persones més grans de 45 anys, amb especial atenció a aquelles persones amb dificultat d'inserció laboral, amb l'objectiu de constituir-se i consolidar-se com a treballadors autònoms i com a societats d'autònoms de base col·lectiva.
25. La creació d'un fons d'aval per facilitar la continuïtat, reconversió o reestructuració de l'activitat productiva a través de la constitució d'una societat d'autònoms de base col·lectiva.
26. Que l'Institut Català de Finances i Avalis supervisin que els intermediaris financers no apliquin altres tipus d'interès ni estableixin condicions diferents (per exemple, contractar assegurances o altres productes financers addicionals) en els productes que compten amb el seu aval públic.
27. La possibilitat que, amb caràcter general, els treballadors i treballadores autònoms puguin concórrer a més convocatòries de licitacions. Actualment, en moltes convocatòries públiques de concurrència competitiva s'exigeix un determinat capital

social o xifra de negoci elevada per poder presentar-se. Això impedeix en moltes ocasions que els autònoms puguin oferir els seus serveis a l'Administració pública.

28. El restabliment i dotació dels ajuts als autònoms per a la contractació de joves dins del programa Garantia Juvenil, interromputs des del 2019, a banda de les mesures de foment a la contractació existents i no vinculades al programa esmentat.
29. L'equiparació de les deduccions en concepte d'inversió per un àngel inversor que es fan a les empreses en general i que també s'apliquin per a l'adquisició de participacions socials de societats cooperatives, noves o de creació recent.
30. La millora de l'accés a la informació del col·lectiu d'autònoms sobre les diverses possibilitats de finançament que s'ofereixen, incloses les noves modalitats de finançament alternatiu (*crowdfunding*, etc.) així com les de l'economia social mitjançant entitats de finances ètiques i solidàries.
31. El reforç i la continuïtat de les línies de suport a les inversions en immobilitzat material o immaterial que contribueixin a la consolidació o millora de la competitivitat dels treballadors autònoms i de les societats d'autònoms de base col·lectiva, en especial a les inversions relatives a la transformació digital i a l'ús del programari lliure i els béns comuns digitals i a la transició energètica.
32. El manteniment de les subvencions atorgades en l'àmbit dels programes de creació d'ocupació i d'incorporació de persones sòcies per a autònoms i autònoms col·lectius, quan hagin demanat un ERTO o la prestació extraordinària del RETA.
33. El manteniment d'ajuts per fer front a les despeses corrents en els casos d'aturada total o parcial de l'activitat.
34. El CTESC recomana millorar la informació sobre les conseqüències tributàries dels ajuts rebuts.

Quant al foment del treball autònom a través de les prestacions d'atur contributives, el CTESC constata que entre el 2019 i el 2022 s'ha reduït el percentatge de persones que reben la prestació i opten a ser treballadors/es autònoms (ha passat del 36,4% el 2019 al 26,6% el 2022).

Del conjunt d'opcions, destaca la reducció d'aquelles persones que opten per la suspensió (el 2022 ho han fet 6.204 persones menys que el 2019, el que implica un 45,9% menys).

Ateses aquestes dades:

35. El CTESC reitera la necessitat d'analitzar els motius d'aquesta evolució, que sembla apuntar cap a una preferència per les opcions que permeten mantenir en el temps la prestació, com a garantia d'ingressos en el moment d'emprendre. Les conclusions de l'anàlisi haurien de permetre redefinir aquesta mesura per adequar-la a les necessitats de les persones que hi opten.

Tanmateix, en l'anàlisi realitzada, el CTEESC constata la limitada participació de la persona física en l'accés a bona part d'aquests suports. Així per exemple, en el programa Ocupació+transformació, el 38,5% de suport s'ha adreçat a persones autònomes. Les línies d'avalis específiques per autònoms/es tenen un pes molt reduït i també es redueixen els avals al taxi, així com la partida de la Línia Emprèn (tant en conjunt, com per les persones físiques). El programa Consolida't no especifica aquesta informació.

36. El CTEESC considera necessari revisar els suports específics per a la persona autònoma per tal de determinar els motius de les reduccions observades.

37. Igualment, el CTEESC considera que cal ampliar els suports a la persona física. A més de focalitzar-se en el suport a l'inici de l'activitat i la contractació, cal reforçar més el suport al finançament, l'aval, les necessitats de formació i el suport a la innovació, amb la finalitat de donar continuïtat i oportunitats de creixement a la figura de la persona física no societària.

El CTEESC destaca l'aprovació de la Llei 16/2022 que, entre d'altres, reforma el sistema d'insolvència per tal de transposar la Directiva (UE) 2019/1023, centrant-se en la prevenció per tal d'evitar la desaparició d'activitats econòmicament viables. Modifica el procediment de segona oportunitat i el procediment concursal per fer-lo més eficient i àgil i facilitar l'aprovació d'un conveni quan l'empresa sigui viable i la liquidació ràpida, quan no ho sigui.

38. El CTEESC considera que caldrà estar atents a l'aplicació de la Llei 16/2022 així com al seu desenvolupament reglamentari per tal de valorar la seva adequació als objectius de la Directiva que transposa. En aquest sentit, i amb la finalitat de donar resposta tant a la Directiva com a la transposició de la mateixa en la llei, haurien de desenvolupar-se els mecanismes "d'alerta primerenca". Seria recomanable el desenvolupament d'una xarxa mitjançant una col·laboració publicoprivada que ofereixi serveis d'assessorament, mentoria gratuïta, així com programes i ajudes en funció del cicle vital empresarial (emprenedoria, consolidació, creixement, prevenció de la fallida empresarial, segona oportunitat i reemprenedoria).

39. En el marc de les línies d'avals COVID-19 de l'ICO i les noves línies activades, el CTEESC recomana a les autoritats competents anticipar-se a eventuais escenaris d'impagaments originats per la dificultat d'afrontar-ne els venciments.

Així mateix, el CTEESC recomana establir mecanismes per facilitar l'amortització dels préstecs, com ara l'ampliació dels terminis de venciment i l'extensió dels períodes de carència.

40. El CTEESC considera que s'hauria d'incloure el dret a la justícia gratuïta per a persones físiques amb activitat econòmica.

Pel que fa a la morositat, el CTEESC constata que la morositat afecta de forma especial els treballadors i treballadores autònoms i les pimes, que normalment operen amb gran dependència del curt termini.

41. El CTEESC reitera la necessitat de garantir el compliment de la Llei 3/2004, de 29 de desembre, per la qual s'estableixen mesures de lluita contra la morositat en les

operacions comercials. Tot i valorar les mesures relacionades amb la lluita contra la morositat comercial introduïdes per la “Llei crea i creix”, el CTESC considera que s’ha d’insistir en l’aprovació d’un règim sancionador que vetlli pel compliment de la Llei 3/2004, en el qual s’hauria d’incloure una bústia de denúncia anònima similar a l’establert contra el frau laboral; la possibilitat que les administracions siguin sancionades, així com que en els criteris de graduació de la sanció es tingui en compte la causa de l’incompliment.

En matèria de **Seguretat Social**, el CTESC constata un any més la baixa quantia de les pensions del RETA: l’any 2022, la pensió mitjana d’aquest règim (787,9 euros) és el 37,3% més baixa que la del RG (1.256,1 euros). La diferència més gran s’observa en les pensions de jubilació, les quals són el 38,9% més baixes en el RETA que en el RG. A més, cal destacar que la tendència a la disminució de la divergència entre les pensions mitjanes d’ambdós règims s’ha estancat en els últims anys. Aquesta situació s’explica principalment perquè les cotitzacions al RETA són de baixa quantia: a 31.12.2022 el 63,7% dels treballadors i treballadores autònomes persones físiques cotitzen a la Seguretat Social per la base mínima i el 27,0% ho fan per una base d’entre 1 i 1,5 vegades la base mínima.

En aquest sentit, cal tenir present que, fins l’any 2022, la cotització al RETA s’ha vingut regint per un sistema en el qual els treballadors i treballadores autònomes podien fixar la seva base de cotització. A partir de l’1.01.2023, entra en vigor un nou sistema de cotització al RETA basat en els rendiments de l’activitat econòmica, a través de l’aproximació de les bases de cotització als ingressos reals, la implantació del qual es preveu gradual durant un període de nou anys. Durant els anys 2023, 2024 i 2026, la respectiva LPGE fixa una taula general de trams d’ingressos, en els quals s’ha d’ubicar cada treballador o treballadora autònoma en funció de la seva previsió de rendiments anual. A cada tram d’ingressos li correspon unes bases mínima i màxima de cotització.

Altrament, es crea la quota reduïda (una figura similar a l’anterior tarifa plana adaptada al nou sistema de cotització). Consisteix en una reducció de la cotització per inici d’activitat per compte propi durant els 12 mesos següents a l’alta en el RETA i és prorrogable durant el segon any d’activitat si els rendiments nets anuals són inferiors a l’SMI. L’import de la quota s’estableix en 80 euros durant el període 2023-2025. A partir del 2026, es fixarà en la corresponent LPGE.

Tenint en compte l’anàlisi feta en aquest àmbit:

42. El CTESC considera necessari garantir que tota la informació i eines que la Seguretat Social posa a disposició de l’autònom, especialment l’autocàlcul de la pensió de jubilació, estiguin actualitzades permanentment.
43. El CTESC valora positivament el nou sistema de cotització al RETA en funció dels ingressos reals, el qual s’ha començat a implantar l’1.01.2023.
44. Amb independència del canvi de sistema de cotització, el CTESC valora com a necessari que existeixi l’opció de fer aportacions voluntàries al RETA a l’inici de l’exercici, que no modifiquin la quota mensual però que computin com si s’estigués cotitzant per una base més gran.

45. Tot i valorar l'acord assolit en matèria de cotització, el CTESC reitera la proposta de fer un enviament anual de l'informe de vida laboral dels treballadors autònoms i autònomes, que s'acompanyi de simulacions de la quantia de les pensions de jubilació en funció de la base per la qual es cotitza i segons la base de cotització incrementada.
46. El CTESC demana ampliar la jubilació activa, és a dir, la possibilitat de compaginar el 100% de la pensió de jubilació amb el treball per compte propi, a tots els treballadors i treballadores autònomes, amb independència que tinguin o no assalariats a càrrec. Així mateix, el CTESC recomana l'eliminació del requisit previst a l'article 214.1.a) del Text refòs de la Llei de Seguretat Social segons el qual per tenir accés a la pensió haurà d'haver transcorregut com a mínim un any després d'haver complert l'edat que en cada cas resulti d'aplicació.
47. En línia amb l'anterior, el CTESC considera que caldria bonificar la contractació dels assalariats a càrrec de les persones autònomes que accedeixin a la jubilació activa.
48. El CTESC proposa que s'estableixin mecanismes dirigits al col·lectiu de treballadors i treballadores autònomes que tinguin deutes amb la Seguretat Social i vulguin accedir a la pensió de jubilació, com per exemple línies de finançament i pactes amb la Seguretat Social.
49. El CTESC constata que cal evitar les llacunes de cotització que es puguin produir quan hi ha un canvi del Règim General al RETA en edats avançades pròximes a la jubilació, com a conseqüència del límit de base de cotització.
50. El CTESC considera convenient que, als efectes de poder assolir el període exigít per poder accedir a la pensió, seria necessari trobar solucions en relació amb aquells autònoms professionals col·legiats que o bé per no haver existit mutualitat alternativa o havent estat en aquestes mutualitats no hagin cotitzat en el RETA.
51. El CTESC considera que els requisits exigits en l'actual configuració del subsidi per a majors de 52 anys dificulten que, en la pràctica, els treballadors autònoms s'hi puguin acollir. En conseqüència, recomana que, o bé es revisin aquests requisits (com ara, l'exigència d'una cotització per atur mínima de 6 anys), o bé es reguli un subsidi específic per a aquest col·lectiu.
52. El CTESC recomana reformular la quota reduïda i vincular-la a projectes lligats a un pla de viabilitat.
53. El CTESC proposa la creació d'una tarifa especial i reduïda, d'una bonificació o reducció durant 24 mesos, per a les dones de l'àmbit rural que emprenguin, iniciïn una nova activitat o estiguin en un supòsit de successió empresarial.

Pel que fa al cessament d'activitat, el CTESC posa de manifest que el Reial decret llei 13/2022 modifica la prestació i crea nous supòsits d'accés que entren en vigor l'1.01.2023. La novetat principal és que es preveu la possibilitat que el cessament d'activitat sigui parcial (amb reducció de l'activitat), mentre que amb anterioritat només podia ser total (amb interrupció de tota activitat).

De l'anàlisi de les dades, destaca el fort increment de sol·licituds de la prestació durant els anys 2020 i 2021, com a conseqüència dels efectes de la pandèmia de la COVID-19 en l'activitat dels treballadors i treballadores autònoms: entre 2019 i 2020, les sol·licituds passen de 486 a 3.155 i l'any 2021 continuen mantenint-se en xifres molt elevades (3.031). Una altra qüestió a ressaltar és el nombre elevat de denegacions de la prestació, sobretot l'any 2020 (el 66%), coincidint amb l'esclat de la pandèmia, la qual cosa es pot relacionar amb el context pandèmic, caracteritzat per un nombre elevat de sol·licituds, nous requisits i mesures sanitàries que afecten l'activitat administrativa. Finalment, cal assenyalar que en tots els anys amb dades disponibles (2013-2021) la causa majoritària de les denegacions és no haver acreditat correctament el cessament.

Tenint en compte les qüestions considerades, el CTESC fa una sèrie de recomanacions amb relació a la prestació de cessament d'activitat:

54. El CTESC valora positivament la modificació de la prestació de cessament d'activitat realitzada pel Reial decret llei 13/2022, amb la creació de nous supòsits d'accés a la prestació, entre d'altres modificacions.

55. Davant l'elevat nombre de denegacions del cessament d'activitat, el CTESC considera que la prestació no funciona adequadament i demana revisar els requisits i simplificar el procediment per accedir-hi.

En matèria de **formació i competitivitat**, el CTESC posa de manifest que la formació per a l'ocupació suposa un pilar elemental en la capacitació dels professionals i constata que existeix una àmplia oferta en la formació contínua dels treballadors assalariats, mentre que en el cas de les persones treballadores autònoms aquesta oferta és menys àmplia i menys especialitzada i no té en compte les diferents tipologies del treball autònom.

En aquest sentit, un dels eixos prioritaris de l'ENDITA 2022-2027 és impulsar la formació especialitzada per al treball autònom.

56. El CTESC sol·licita novament una revisió de l'oferta formativa dirigida als treballadors i treballadores autònoms i que es concretin les seves necessitats, així com fer el nou disseny formatiu adaptat a les circumstàncies de cada moment. Aquesta adequació adquireix especial rellevància a partir del Reial decret llei 28/2018 que va introduir l'obligació de cotitzar per formació professional.

57. Així mateix, en la línia de reforçar la competitivitat, el CTESC valora positivament el programa Consolida't. No obstant això, passades diverses edicions considera imprescindible dur a terme una reflexió profunda encaminada a introduir millores necessàries. D'altra banda, denota que segueixen sent recomanables més accions de divulgació d'aquest programa entre el col·lectiu d'autònoms per tal de fomentar la seva inscripció.

58. El CTESC sol·licita a la Generalitat que garanteixi una línia d'ajuts per finançar l'acompanyament/assessorament als autònoms per part d'experts especialistes en diferents matèries (activitat/negoci, digitalització, internacionalització, etc.). Val a dir que l'acompanyament/assessorament és una acció positivament valorada pels autònoms que participen en el programa Consolida't.

59. El CTESC recomana establir un sistema d'ajuts o subvencions que financin, totalment o parcial, l'elaboració de plans estratègics i de viabilitat, sobre el sistema productiu o els serveis, orientats a facilitar, també, la conciliació del treball autònom.

Pel que fa a la **governança de les polítiques relatives al treball autònom**,

60. El CTESC recomana que les polítiques i accions relatives al treball autònom i l'emprenedoria, actualment gestionades per la Direcció General de Relacions Laborals, Treball Autònom, Seguretat i Salut Laboral (Secretaria de Treball) i la Direcció General d'Innovació, Economia Digital i Emprenedoria (Secretaria d'Empresa i Competitivitat), respectivament, s'unifiquin en una única unitat administrativa.

61. Dins d'aquesta unitat administrativa, el CTESC proposa impulsar la creació d'una Oficina del Treball Autònom, garantint-ne la coordinació amb el Canal Empresa (OGE).

D'altra banda, el CTESC recomana:

62. Potenciar l'associacionisme i el cooperativisme entre els treballadors i les treballadores autònoms, per tal d'oferir les millors alternatives per a la cooperació entre aquest col·lectiu.

63. Regular les cooperatives de foment empresarial previstes a la Llei catalana de cooperatives, concebudes com una forma legal de donar suport a l'emprenedoria i alhora resposta a les necessitats dels treballadors autònoms que puguin iniciar una activitat o bé la duen a terme de manera esporàdica o intermitent.

64. Promoure l'economia col·laborativa a través de cooperatives, cooperativisme de plataforma, i, per tant, d'autònoms de base col·lectiva.

D'altra banda, amb caràcter transversal, el CTESC:

65. Constata que la reforma del sistema de cotització del RETA no ha comportat canvis en els criteris d'enquadrament al RETA ni en la definició de treballador/a autònom/a. En conseqüència, el CTESC considera que, per garantir la seguretat jurídica, caldria revisar el concepte de treball autònom i analitzar, entre d'altres, els elements que en determinen l'existència, en particular el criteri de l'habitualitat.

66. Recomana actualitzar la definició dels TRADE a la Llei 20/2007 (Estatut del treball autònom) amb l'objectiu de millorar els mecanismes de control i coordinació, evitar el frau i la mercantilització de les relacions laborals.

67. Considera necessari, en línia amb les recomanacions de l'OIT, dotar la Inspecció de Treball de més mitjans humans (i també materials) per dur a terme les funcions inspectores que li són pròpies també en relació amb el treball autònom.

68. Recomana seguir avançant en la millora de la protecció del treball autònom enfront els riscos derivats de la seva activitat. En aquest sentit, l'objectiu operatiu 1.6 de

l'Estratègia Catalana de Seguretat i Salut Laboral 2021-2026 “Promoure la gestió de la prevenció en el treball autònom”, inclou: analitzar la gestió de la prevenció al treball autònom i elaborar indicadors; fer activitats de divulgació sobre la importància de la gestió de la prevenció en el treball autònom i elaborar i difondre eines de gestió de la prevenció per als treballadors autònoms.

69. Recomana potenciar bones pràctiques en aquest col·lectiu, prenent consciència de la seva responsabilitat social empresarial.